

The Tale of the Torts Trail

Shemot - ch. 24

⁹ Moses, Aaron, Nadab and Abihu, and seventy of the elders of Israel ascended. ¹⁰ They saw the God of Israel, and under His feet was the likeness of sapphire brickwork, and it was like the essence of the heaven in purity. ¹¹ Against the great men of the Children of Israel, He did not stretch out His hand — they gazed at God, yet they ate and drank.

שמיני - חמשה עשר - פרק

2

שיטת הרמב"ן היא כי המצות שבפרשת משפטים כולן נכתבו בספר הברית הנזכר בסוף הפרשה שם — "והשי"י צוה אותם ע"י משה קצת מצות שהם כמו אבות למצותיה של תורה" (לשונו הזהב של הרמב"ן ריש פרשת תרומה). וכיון שכן כדאי לנו להתבונן בכמה מאבות האלו ולהכיר על ידן כל צורת התורה והמצוה.

3c הדרך בזה

היא כמש"כ המהר"ל בדרך החיים (אבות פ"א), דענין השלמות כולל ג' חלקים, שלם בינו לבין בוראו, שלם בינו לבין חבריו, ושלם בינו לבין עצמו, ג' חלקי השלמות הללו הם תכלית השלמות. וזהו ב"ג' הדעות שהובאו כאן להאי מאן דבעי למהוי חסידא שרוצה להפך מהותו לטוב בעצם.

נתיב שלום - פרק

3b

וי"ל עוד בביאור האי מאן דבעי למהוי חסידא, דהנה תואר חסיד הוא מגזרת חסד, דחסד הוא הפעולה וחסיד הוא איש החסד, היינו שעצם עצמותו ומחלתו אך טוב וחסד, ומחמת זה נמשך לעשות פעולות של חסד. והאי מאן דבעי למהוי חסידא, לא נאמר כאן שרוצה לקיים מצוות ומעש"ט, אלא דבעי למהוי חסידא, שרוצה להיות כאמור חסיד שעצמותו ומהותו תהיה שורש הטוב, שמכח זה מקיים ועשית הישר והטוב בעיני ה'.

3a

איתא בגמ' (ב"ק ל.) אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנוקין, רבא אמר מילי דאבות, ואמרי לה מילי דברכות. וצריך ביאור דבשלמא מילי דאבות ומילי דברכות מובן השייכות שלהם להאי מאן דבעי למהוי חסידא, אך מה ענין מילי דנוקין לחסידות, במה נשתנו מילי דנוקין משאר דיני ממונות שבתורה שהם חיובים מדינא.

4 Pirkei Torah R. Gifter - pg 121 ff

The purpose of the law, as civilized society understands it, is to bring order into the lives and affairs of men, to guarantee — to use a Mishnaic phrase — that "men shall not swallow themselves alive" (Avos 3:2, cf. Psalms 124:3). Where order exists in society, humankind can develop to the fullest extent its capacities for progress under freedom and liberty. A society governed by the law is therefore given a guarantee against anarchy, against chaos and disintegration.

6

Talmudic jurisprudence is unique in that the very purpose of the law itself is the development of man's moral and ethical personality. The ambit of Talmudic law is a very wide one, indeed, the widest one can imagine, for its scope embraces every facet of human living. It is by no means limited to that body of legal matter encompassed by the term "law" as we know it in modern society, namely, that which concerns itself only with those affairs of man vis-a-vis his fellow man. Since its purpose is order in society, it deals with man as part of society, its ambit being the world of human relations. Man, the individual, per se is not the object of the law. Certainly the conscience of the individual is outside the scope of the law.

Though this be the purpose of the law, yet the law itself can become cold and sometimes even cruel if it is designed only to meet the requisites of an ordered society. Indeed, there is law even among barbarians. The cruelty and tyranny of the dictator is also framed in the order of law. One is reminded of the words of the Psalmist who, in speaking of the tyrant, describes him as being one "who frames violence by statute" (Psalms 94:20).

7 Not so with Talmudic jurisprudence. The very same law which deals with torts, bailments, contracts, and criminal offenses deals also with man's duties of prayer, with ritual and ceremonial areas, even with problems of faith in the Divine Creator. Just as the Rabbinic Court was

The development of civilized law knows, therefore, also of the development of equity in the law. Equity has served, we might say, as a guardian over the law, seeking to keep it in line with ethical norms.

bidden to enforce a contract, so was it bidden to enforce the observance of the building of the succah on the Feast of Tabernacles. Idolatry in Talmudic law is of the same degree as the criminal offense of murder, subject to the death penalty.

It has not been the purpose of the law, however, even when joined with equity, to develop the moral and ethical standards of society and of the individual. This has been the domain of philosophy and of religion. These values nurtured by philosophy, religion, and other kindred branches of ethical and moral teaching became the norms within which the law developed and fructified.

8

The student of the Talmud is acquainted with the phrases "Rachmana amar, Rachmana kasav [רחמנא אמר רחמנא כתב], The Merciful One has said, the Merciful One has written" (Bava Kamma 5b). The law is an expression of Divine mercy evidenced in the desire, apparent in the commandment, to raise and elevate man to the level of that law designed for man. And often our opinion would dictate a more stringent liability, but "Rachmana chas alei, the Merciful One has eased the penalty" (Bava Kamma 15a). Laws in civil liabilities become lessons in Divine mercy. Is this not a unique approach to law?

We find a most interesting and unique feature in Talmudic law. We read in the Talmud: Rabbah Bar Bar-Chana had a barrel of wine broken through the negligence of laborers hired to transport the wine. Rabbah seized the laborers' cloaks as a lien for damages, something permissible by law. The laborers complained to the great master, Rav, who directed Rabbah to return the cloaks. Rabbah asked Rav: "Is this then the law?" And Rav answered: "Yes, for it is written, 'That thou shall walk in the path of the virtuous' " (Psalms 2:20). Rabbah returned the cloaks. The laborers then said to Rav: "We are poor, we have labored all day and we are hungry, but we have not the means to purchase food." Rav thereupon said to Rabbah: "Pay them their hire." Rabbah asked: "Is this the law?" And Rav answered: "Yes, for it is written, 'And the paths of the righteous shalt thou keep' " (Bava Metzia 83a).

The ruling of the court in this case was not prompted by the recognition of the equity and justice in the claim of the plaintiffs, for indeed, they had no claim at all. Rather, it was prompted by the realization that the ultimate purpose of the law is to develop a disciplined personality, fully imbued with personal morals and ethics. No doubt the ruling was delivered by Rav because the defendant was Rabbah Bar Bar-Chana, an individual who had proved himself worthy of higher moral demands and standards. The ruling of the court took into consideration the ethical norms of the individuals involved. This is in accordance with the general principle known as "lifnim mishuras hadin" — going beyond the line of the law, which in this particular case was equated by Rav with "din" — the line of the law itself.

It is quite apparent that this is not a question of an equity which seeks to have the law meet ethical norms, but rather reveals a desire on the part of the law to inject its inner spirit and purpose into the ruling of the court. It is a part of that body of law which describes a lawsuit in terms of "unto the L-rd shall their dispute come" (Exodus 22:8; cf. Deuteronomy 19:17, Rashi et al.).

14 ועכשיו פשוט הוא מ"ש חז"ל (בי"ק ל) מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנוקד' זה מהלך הדברים, כשלומד נוקד' ומקיים כל דיניהם, על פי השל"ר שלהם, הלא יצא מזה בהכרח אך טוב וחסד, כשמתבוננים מזה אדם, מהו טרחתו, יגיעתו וצערו, איך אפשר לו לנגוע בשום משהו משל חברו, איך יזיקנו, ואיך ידבר עליו לשון הרע, לצער ולביישו, וכדומה לזה, וא"כ איפוא, האם ישנם מעשה חסדים יותר ממילי דנוקד' חסד ומשפט, משפט וחסד, אחד הם. כל אחד מחייב את השני, ממש מקיימים ומחיים זא"ו, וכ"ז הוא אחרי שלמדם עם השל"ר. לפי"ז נבין ג"כ מה שמקנינו התורה נמנה ג"כ נושא בעול עם חברו, כי זהו אמנם לימוד השל"ר היותר גדול.

16 ועד כמה התורה מחייבת אותנו להתבונן מעצמנו כדי להעתיק על זולתנו הנהגה המתאמת להרגשותינו, אנו רואים מהלכה נוספת אשר גם היא מחאבת למצותיה של תורה, והוא מה דכתיב (שם כ"ג ט"ו) וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים, ופרש"י ואתם ידעתם את נפש הגר — כמה קשה לו כשלוחצים אותו, עכ"ל. הרי מפורש במצוה זו שהתורה מחייבת את האדם להיות רגיש מאד אל רגשי חברו על ידי ההתבוננות ברגשי עצמו ולהרגיש בצרת חברו כצרת עצמו.

17 וכן מצינו כמה מצות בפרשת משפטים אשר כולן מלמדות אותנו לב התורה וצורת הלכותיה אשר עלינו להרגיש כל צער ושברון רוח, לראות דמעת העשוקים ולשמעו צעקת הדל, והלא הדברים מבוררים אין צריכים ביאור, עייש (כ"ב כ"א) כל אלמנה ויתום לא תענון אם ענה תענה אותו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו, ובפסוק כ"ה שם: אם חבל תחבל שלמת רעך עד בא השמש תשיבונו לו כי חייא כסותו לבדה הוא שמלתו לעורו במה ישכב והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי תנון אני. הרי לשונות אלו הפסוקים ברורים כי רוח התורה וצורת המצוה מחייבת את האדם להיות ער ורגיש למצבו של השני ובפרט בנוגע לנשברי לב להיות מבין לרוחם ולחוקתם אליהם כמו שקרוב ה' לנשברי לב ומרגיש צערם כאילו הוא צער עצמו ואמו רב רב, כמו שתראה להם בחר — ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר.

The law is so many times identified, in the language of the Torah, with righteousness — "righteous statutes and judgments" (Deuteronomy 4:8) — for its purpose is to make of man a righteous being, who has chosen freely to be governed by moral and ethical values. The basic premise of the law is the never-ceasing consciousness that one stands always in the presence of his Creator. In order to insure this goal, the law sees the necessity for a complete system regulating the conduct of man, not merely in dealing with his fellow man, but also in dealing with himself. For he who attempts to achieve moral and ethical perfection and integrity in himself will, of necessity, deal in kind with his fellow man. Society is molded of the individuals who build it. An ordered and disciplined personality in the individual guarantees a well-balanced and harmonious society.

11 Man, created in the image of God, is inherently good and noble, striving to fulfill the Divine will which inheres within him (Maimonides, Hil. Gerushin 2:20). That world of passion, lust, and temptation which makes goodness and nobility so difficult to realize must find its remedy in the law. Man is called upon to develop within himself, through the law, an aesthetic appreciation of moral and ethical values — an ever-present God-consciousness. The word of the law is the gentle reminder to refrain from trespassing in the human soul, the handiwork of Almighty God.

But certainly a code of law designed to be studied only by lawyers cannot achieve the purpose of which we speak. The law cannot lead men to the lofty heights of morals and ethics, nor can it serve as a guide for the disciplined conduct of the individual if it remains beyond the reach of the individual. The loftiest principle, therefore, of Talmudic law is the exhortation to study the law, an exhortation directed towards every individual, not only to those who seek their profession in the law.

12 ועתה תראה מהו ירוחא חלו - ר"ל ועכשיו אנלה לכם סוד גדול שיוצאת מזה תורה חדשה למעשה, שכשם שבתורה בין אדם למקום, הנה לימוד התורה הוא לימוד ישר את הבוריית, והתורה וידיעתו ית' הנו בלתי מתפרדים, ואם אין יראה אין חורה, כן ממש הוא בתורה בין אדם לחברו, בלימוד דיני בין אדם לחברו, הוא לימוד תורת חברו, ולימוד תורת חברו בלי לימוד את חברו, אין תורה כלל — ישאר ריק בלי תורה, ישאר בה עם הארץ ובור גמור.

13 אמרו חז"ל (ירושלמי גדרים פ"ט, ה"ג) ואהבת לרעך כמוך ר"ל אומר זה כלל גדול בתורה, בן עזאי אומר זה ספר תולדות אדם זה יותר כלל גדול בתורה, הסוד הגדול הוא, שבשום אופן לא יוכל להיות תורת בין אדם לחברו בלתי ידע מחברו וילמוד אותו, וכל תורת בין אדם לחברו, כל סדר נזיקין וכו', אינו אלא דרך להביא את האדם, לחברו, תיכף עם התחלת לימוד מס' בבא קמא, טרם כל, צריך האדם ללמוד ישר את חברו — מהו אדם, מהו טרחה של אדם, להצטייד כמה יגע וטרחה פלוני וכמה נצטער על רכישת קנייניו, ומהו זה כשמוזק אותו, וכדומה, ואז כשילמוד באופן כזה, או כבר ידע היטב את מס' בבא קמא.

15 נתחיל במצות הלואה ונדקדק מתוך לשון הפסוק צורת המצוה מה היא. דכתיב (שם כ"ב כ"ד) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהי לו כנשה ופי' רש"י (בד"ה את העני עמך) הוי מסתכל בעצמך כאלו אתה עני, עכ"ל. וכבר העיר הרש"י בכמה מקומות כי זהו מסוד נושא בעול עם חברו להתבונן מעצמו ולהעתיקם על זולתו (כמבואר בחו"מ ח"א מאמר ב' ומאמר כ"ז), והרי יוצא מזה צורה אחרת לעצם המצוה, שלא יהי המלוה כמו גזבר המחלק ממון בקרירות או בקפידה, אלא שעליו להתבונן מעצמו איך הי' הוא מרגיש אם הוצרך לבקש הלואה, איך הי' רוצה שיענו על בקשתו ובאיזה לשון הי' נעים לו שידברו אליו ובאיזה דרך הי' רוצה שיתנו אליו שלא ירגיש בזיון או שפלות במצבו, כן ממש צריך לעשות עם העני המבקש ממנו. והוא חיוב מדאורייתא מעיקר מצות הלואה, וכמו שראו בהר סיני "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר" כן נעשה מדה זו של הקב"ה לצורתה של המצוה ההיא. והבן.

בין אבות אלו למצותיה של תורה או מוצאים כל דיני הנוסקין והשומרים אשר האריכה התורה בהן הרבה. והנה מלבד חיובי תשלומי הנוסקין הנוכחים בתורה יש בכלל פרשה זו איסור מזיק וחובב השמירה הנלמד בהפסוק "ולא ישמרנו בעליו" כמבואר בסי' ברכת שמואל (בי"ק סי' ב') בשם הגרי"ח ז"ל. וכן ענין זה נכלל במאמר קצר הכולל כל יסוד חז"ל, והוא מה שאמרו באבות (פי"ב מש"כ י"ג) הי ממון חברך חביב עליך כשלך. ולפי כל דברינו הנ"ל נוכח האמון לח"ה... כמה נפלאו דברי חכמים ואיך הן קילורין לעינינו כאשר אנו רואים איך במילים ספורות מסרו לנו הצורה של כל הלכות נוסקין ושומרים, והוא להיות נושא בעול עם חברו להרגיש על ממונו כממונו עצמו לשומרו מהחיזוק ולדאוג לתקנתו תמיד כי זה כל האדם.

19

וביתור יובן עפ"י כל הנ"ל הגמי בשבת (דף ל"א). מעשה בנכרי אחד שבקש גיירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, ופי' המהרשי"א כוננו שילמדנו שכל התורה יהיה לה רגל ויסוד אחד, וע"י ענה לו הלל דעלך סני לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה ואיך פירושא היא זיל גמור. ומה שלא הזכיר לו המצוה בלשון הכתוב בתורה "ואתבת לרעך כמוך" כי לימד לו בזה תורת המצוה ודרך קיומה, לחתובן מעצמו מה דסני ליה וממנה להרגיש איך להתנהג עם חברו וזהו באמת יסוד התורה והמצוה לימודה וקיומה, וכמו שנתבאר לעיל אשר כמוה ממשפטי התורה שהם האבות למצותיה מתקיימן דוקא ע"י יסוד זה של דעלך סני לחברך לא תעביד.

20

Rashi cites *Vayikra Rabbah* that they saw a vision of God throughout the period of slavery in Egypt. During that time, God kept a sapphire brick at His feet, as it were, as a constant reminder of Israel's servitude with brick and mortar. But when the Jews were freed, His joy was as radiant as the very essence of heaven.

22 *Shabbat Shuvim - R. Miller*

*If your brother grows poor beside you, and is sold to you, do not make him labour like a slave. As a hired worker, and as a sojourner he shall be with you; until the jubilee year shall he work with you.*⁴

Stressing the phrase 'with you' the Talmud comments: 'With you in your food, with you in your drink, that you should not be eating white bread and give him black bread, drinking matured wine and giving him unmatured wine, sleeping on a soft mattress and letting him sleep on straw. Hence our Sages said, 'Whoever buys a Hebrew servant is like one who has bought a master for himself!'⁵ According to others, the Talmudic comment relates to this verse

היה כי יאמר אליך לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך.

*If he will say, I shall not leave you, for he likes you and your household, for it is well for him WITH YOU.*⁶

So far does the Torah's concern for the feelings of the servant go that if the master has but one bed, he must give it over to the servant and he himself sleep on the floor, in order that the master should not live under better conditions than his servant and thus offend against the rule of 'with you' which demands complete equality.⁷

24

The opening section deals with the laws of master and servant, and the Torah rules that the Hebrew servant must be set free after six years of service, unless he forgoes his freedom of his own accord. 'You are My servants',¹ God declared to Israel, 'and not servants to servants'. There is, however, one aspect that is puzzling, since it seems to increase the degradation of the servant, rather than work towards his rehabilitation.

*If his master gives him a woman, and she bears to him sons and daughters, the woman and her children shall belong to her master, and he (the servant) shall go out by himself.*²

Rasht: 'If his master gives him a woman' - From here we learn that the master is allowed to give him of his non-Israelite maidservants to bear non-Israelite servants.

24

לחזור לפרשת משפטים ונביטה נפלאות מתורת השי"ת. שאם מצות הפרשה ההיא הן אבות למצותיה של תורה חרי מצוה הראשונה של עבד עברי היא אבי אבות למצות התורה כאשר יבואר מתוך העיון בפרטי הלכותיה. וכבר העיר ספר החינוך במצוה מ"ב שכל דיני עבד עברי הם חסד ורחמים וז"ל: משרשי המצוה זו שרצה הקל יתברך שיהיה עמו ישראל אשר בחר עם קדוש מלא ומעוטר בכל המדות טובות ומעולות כי מתוך כך תחול הברכה עליהם, והחסד והרחמים מהמדות המשובחות בעולם על כן הזהירנו לרחם על אשר הוא תחת ידינו ולגמול לו חסד ככתוב בפרשה וכמו שידענו גם בקבלה, עכ"ל.

23

ושמעתי ממו"ר הגאון ר' אריה ליב לופיאן זצ"ל הערה נפלאה ע"י דבשלמא כשיש להאדון שני כרים צריך ליתן גם לעבדו משום כי טוב לו עמך, אבל אם יש לו רק אחת מנין לן שהפסוק מחייבו עד כדי כך שישאר האדון חסר כר והעבד יהיה לו חכר. ותיירץ הוא ז"ל כי זהו מעיקר משמעות הפסוק שיהיה האדון רגיש לרגשי עבדו שלא ירגיש שהוא בשפלותו בשום אופן כי די לו היותו קנוי תחת רשותו של אחר ותו לא, ולכן אפילו אם יש שם רק כר אחד הלא כאשר יוכרח העבד לישן בלי כר בטח יצטער על שפלותו תחת אדונו הישן עם חכר, ומצד השני אם האדון ימסור חכר לעבדו הוא רק יצטער על חוסר נוחיות חכר, ולכן מחייבו הפסוק כי טוב לו עמך שלא לישן עם חכר, עכ"ד דפחית. כל כך עדינות הן הלכות התורה לקיות רגיש לצעריו של הזולת, וברור הוא כי חכמינו ז"ל השיגו חסד הזה רק ע"י שכבר התחנכו בעצמם בהבנת והרגשת המדה של נושא בעול עם חברו לחתובן מתוך עצמם ולהעתיק על זולתם ההנהגה המתאמת להרגשות הזולת. וכל זה נובע ממדת השי"ת כאשר הראית בהר ותחת רגליו כמעשה לבנת החחור

25

Now let us return to the subject of the thief who was sold into slavery, given a maidservant from whom he should have children, and eventually asked to leave them. With reference to the dictum of R. Yochanan quoted above, שלושה חזיתו, there are three things which have an attraction to the person involved, not shared by any outsider. R. Zadok HaCohen explains the basic idea to be that there is a spiritual connection between a man and his wife, a man and the place where he lives, and a man and his possessions.

The thief who stole because of poverty may try to justify his action on the grounds that the owner was richer than he, and would feel the loss less than he would feel the gain. This consideration is not only faulty in point of morality but is fundamentally a mistaken one. It ignores the attraction of the purchase to its purchaser. No-one else can assess another's pain at the loss of his possessions.

A maidservant-wife and servant-children may not seem to an outsider to be so precious, but only the Hebrew servant who has to part with them knows the bitterness and pain of such a parting. This experience will teach him not to judge the value of other people's possessions to their owners by the wealth of the owners or the market value of the objects, but rather to realise that there is a deeper connection between a man and his property than an outsider can appreciate.

22 Moses caused Israel to journey from the Sea of Reeds and they went out to the Wilderness of Shur; they went for a three-day period in the Wilderness, but they did not find water. 23 They came to Marah, but they could not drink the waters of Marah because they were bitter; therefore they named it Marah. 24 The people complained against Moses, saying, "What shall we drink?"

25 He cried out to HASHEM, and HASHEM showed him a tree; he threw it into the water and the water became sweet. There He established for [the nation] a decree and an ordinance, and there He tested it. 26 He said, "If you hearken diligently to the voice of HASHEM, your God, and

נוכח אהל מועד, כך יהודי מצד אחד צריך לדעת חשבון נפשו שהוא בבחי' פרה אדומה, אדם מורה על חסאים, אשר לא עלה עליה עול - עול מלכות שמים, שהוא עדיין בבחי' לג' מתנות, אבל עם זאת צריך להיות בבחי' נוכח אהל מועד, שבאהל מועד היו הלוחות שכתוב בהם אנכי ה' אלוקיך, והיינו שגם בעומדו בתוך יקבל עליו עול מלכותו ואלקותו ית' באמונה שלמה.

31 וענין דינים הוא שידון וישפוט את עצמו ואת כל מעשיו שיהיו לרצון ה'. וכן ענין דינים הוא דיני נזיקין, שצריך לקבוע בלבו אמונה שלמה ובהירה ששום נזק וצער אינו נעשה בלי חשבון מלמעלה. וכמו שאחז"ל (מכילתא) אפילו תשיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שתיים, שצריך שגם להושיט את ידו, הר"ן ג"כ בחשבון יסורים המגיעים לו, ולא במקרה בא לו. כשמאמין בזה באמונה בהירה הר"ן עולה לו ליסורים ונפטר בזה, וממתיק ע"ז את כל המרידות והדינים.

30 וע"ז נאמר שם שם לו חק ומשפט, שנתן לזה הקב"ה ג' עצות, המה ג' מצוות שנצטוו במרה, שבת פרה ודינים. בשבת נאמר שבת וינפש, ואחז"ל (פילה טו.) ווי אברה נפש, היינו שיש בש"ק כח סגולי של התחדשות אפילו למי שהוא כבר בבחי' אברה נפש - נפש הוא רצון - שאבד ממנו כל הרצון לעבודת ה', ע"י שמקיים שבת כפשוטו. כמאמר הרה"ק רבי מגדלי מויעטפסק ז"ע גוי שבת חייב מיתה, וכי מה יודע גוי מהי שבת, אלא בזה שמניח את קרדומו ושובת ממלאכתו זהו שבת, כך יהודי ע"י שמקיים שבת יכול לזכות לוינפש, שיתחדש לו הרצון וישוב להרגיש נועם מתיקות עבודתו ית'. וענין פרה הוא, דשריפת הפרה היתה חוץ לג' מתנות אבל היתה צריכה להיות

35 The Call of the Torah - R. Munk - pg 354
That which had the form of a sapphire brick. The translation here follows the interpretation of Ibn Ezra. However, R' Saadyah Gaon relates the word לבנת, brick, to לבן, white. Thus, it was like crystal but not like the blue color of sapphire. Based on this version, R' Bachya interprets this phrase to mean that they saw the God of Israel as one sees something brilliant made of crystal. While crystal is apparently clear and transparent, it still does not let the observer perceive the substance contained in it. Its essence remains invisible. So it is with every Divine revelation. It is revealed to man just like in total clarity and yet its essence cannot be perceived.

36 עוד הלכה אשר הובאה שם בפרשת משפטים כאחד מן האבות למצותיה של תורה יש לנו מקום להתבונן בה, והוא דין הגנב שטבח או מכר דכתיב בו (שם כ"א ל"ז) חמשה בקר ישלם תחת חשור וארבע צאן תחת חשה, ומביא רש"י שם דברי המכילתא (ועי' ב"ק ע"ט.) אמר ר' יוחנן בן זכאי חס חמקום על כבודו של בריות שור שחולץ ברגליו ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו משלם חמשה, שה שנושאו על כתיפו משלם ארבעה הואיל ונתבזה בו, עכ"ל. וכבר נתפעל הרש"י עד כמה באמת גדול כבוד הבריות כאשר נתבונן בדקות של אי-כבוד למרכיב על כתפו שה למי שרגיל בכך ומכל שכן גנב אשר לא ידע הכלם ועם כל זה ינוכה האי-כבוד המועט - בערך כמעט כנשיכת זבוב - וינוכה חומש העונש! וא"כ לפי"ז מי ישער כמה דקות הערכים יש בבזיון ממש ומכש"כ בזיון גדול ועוד גדול ועוד יותר גדול, קצר כח האדם לחלקם, ורק בשמים יחלקו זאת, עכ"ל ועיי' חיימ ח"א מאמר קט"ז. ואנחנו עפ"י דרכנו נתפעל בזה לא רק מהפרט של כבוד הבריות

אלא מהכלל היוצא איך הקב"ה בונה הלכות התורה ע"י שהוא יושב ומודד ושוקל כל רגש דק של האדם איך הוא מרגיש ומה הוא סובל, ולפי חשבון דק מן חדק נשתנה דינו של הגנב מתמשה לארבעה! עד כמה נעשה ראייה זו של ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ללב התורה וצורת הלכותיה.

32 Tehillim Treasury - R. Fever - pg 41-42
Rabbi Eliezer said: "Even if a person commissions a weaver to weave him a special garment and the finished product doesn't please him, that too is considered meaningful suffering." Rav Zeira said: "Even something less painful is considered meaningful, such as when a person wants a glass of cold water and they pour him instead a glass of hot water; or when he wants hot water and they pour him a glass of cold water." Mar the son of Ravina said: "Even if a person puts his shirt on inside out [and must therefore take it off to put it on properly], that too is considered suffering." Rav Chisda said: "Even if a person puts his hand into his pocket to get three coins but he only comes up with two [and must expend extra effort to put his hand into his pocket a second time (Rashi)], this is also considered suffering which purges sin."

33 sends small inconveniences upon us, nuisances which serve as יסורים, suffering, and which help to purge us of our sins. The Talmud lists a number of incidents which might appear trivial but are really quite significant - because God is punishing us little by little, to ease our suffering:

34 Dear Daughter - R. E. Goldschmidt - pg 36
This is a very important point. When a person knows Hashem is with him, guiding him every step of the way, he finds it much easier to deal with the annoyances of life. This applies to everything, financial problems, health problems and certainly marital problems.

Knowledge and acceptance of Hashem's guiding hand are critical to happiness and success in life.

28 חק ומשפט - A decree and an ordinance. Seeing how the lack of Torah study had caused a disaster, God gave the people commandments that they could occupy themselves with until they received the Ten Commandments. These laws included the law of the red cow (Numbers ch. 19), which is called a decree because it is not understandable to human intelligence; and the laws of the Sabbath and civil law, which are called ordinances because they are logical (Rashi).

29 ברייתא אברהם - זה קב"ה
ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. ברש"י ואלה מוסין על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ובמדרש איתא (שמו"ר נג.) שמוסיף על הראשונים - על מה שכתוב למעלה בפרשת מרה שם שם לו חק ומשפט. וי"ל דהנה בפרשת מרה כתיב ויורה ה' וגו' וימתקו המים, וכתב שם הרמב"ן בפ"י ויורה שהורה ולימדו דרכו של הקב"ה שהוא ממתק מר במר. והיינו שעיקר תפקידו של יהודי בעולם העשייה הוא לילך בדרכו של הקב"ה שממתיק מר במר, לעבוד עבודתו ית' כשהוא אצלו בבחי' מרה, שהוא בקטנות ואינו מרגיש טעם בעבודתו, שאו הם כל הנסיונות, ודוקא או צריך לעמוד בזה בתמימות ובעול מלכות שמים, שע"ז נתקן לו המר ונחלק מכל המצבים הקשים.

35 The Call of the Torah - R. Munk - pg 354
That which had the form of a sapphire brick. The translation here follows the interpretation of Ibn Ezra. However, R' Saadyah Gaon relates the word לבנת, brick, to לבן, white. Thus, it was like crystal but not like the blue color of sapphire. Based on this version, R' Bachya interprets this phrase to mean that they saw the God of Israel as one sees something brilliant made of crystal. While crystal is apparently clear and transparent, it still does not let the observer perceive the substance contained in it. Its essence remains invisible. So it is with every Divine revelation. It is revealed to man just like in total clarity and yet its essence cannot be perceived.

36 עוד הלכה אשר הובאה שם בפרשת משפטים כאחד מן האבות למצותיה של תורה יש לנו מקום להתבונן בה, והוא דין הגנב שטבח או מכר דכתיב בו (שם כ"א ל"ז) חמשה בקר ישלם תחת חשור וארבע צאן תחת חשה, ומביא רש"י שם דברי המכילתא (ועי' ב"ק ע"ט.) אמר ר' יוחנן בן זכאי חס חמקום על כבודו של בריות שור שחולץ ברגליו ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו משלם חמשה, שה שנושאו על כתיפו משלם ארבעה הואיל ונתבזה בו, עכ"ל. וכבר נתפעל הרש"י עד כמה באמת גדול כבוד הבריות כאשר נתבונן בדקות של אי-כבוד למרכיב על כתפו שה למי שרגיל בכך ומכל שכן גנב אשר לא ידע הכלם ועם כל זה ינוכה האי-כבוד המועט - בערך כמעט כנשיכת זבוב - וינוכה חומש העונש! וא"כ לפי"ז מי ישער כמה דקות הערכים יש בבזיון ממש ומכש"כ בזיון גדול ועוד גדול ועוד יותר גדול, קצר כח האדם לחלקם, ורק בשמים יחלקו זאת, עכ"ל ועיי' חיימ ח"א מאמר קט"ז. ואנחנו עפ"י דרכנו נתפעל בזה לא רק מהפרט של כבוד הבריות

אלא מהכלל היוצא איך הקב"ה בונה הלכות התורה ע"י שהוא יושב ומודד ושוקל כל רגש דק של האדם איך הוא מרגיש ומה הוא סובל, ולפי חשבון דק מן חדק נשתנה דינו של הגנב מתמשה לארבעה! עד כמה נעשה ראייה זו של ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ללב התורה וצורת הלכותיה.

39 "If a man delivers to his neighbor money or stuff to keep and it is stolen out of the man's house, if the thief is found, he shall pay double. If the thief is not found, then the master of the house shall come near to God..." (Exodus 22:6-7)

The term "a man" as used in this verse may refer not only to a man but even to God. ("The Lord is a man of war," Exodus 15:3.) Accordingly, the verse may be interpreted as follows:

"If God has given to his neighbor (lit. 'friend'); i.e. to a Jew (for every Jew is His friend) money or stuff, all the material and physical requirements he needs in order to live, to keep, so that he may keep them holy, and it is stolen out of his house, and if the Jew is wicked, abusing his limbs and squandering his money and thus desecrating them; if the thief is found, if, at the time of reckoning, that man, having failed to repent, is still found guilty, he shall pay double, he will receive a double punishment according to his crime (as it is written: 'That she has received from the hand of the Lord double for all her sins' — Isaiah 40:2). But if the thief is not found, if he is found innocent because he has repented, then the master of the house shall come near to God, the man will come closer to God, even closer than he had been before he had committed the transgression, for "even completely righteous men are not fit to stand in the place where repentant sinners may stand."

—Rabbi Moses Schreiber in the name of Rabbi Nathan Adler

41 The Committed Life - E. J. Ingalls - pg. 120

"Don't be dismayed by them. King Solomon taught that 'Seven times a righteous man falls, and seven times he stands up,' meaning that a righteous man is not necessarily someone who is born righteous but rather someone who becomes righteous by standing up despite the fact that he has fallen."

"But why seven?" someone asked. "Seven," I answered, "because seven represents the days of the week—this world, a world in which we are bound to fall but in which we are nevertheless capable of standing up. G-d judges us not so much by the mistakes that we make but by how we deal with those mistakes, by our willingness to redress wrongs and make amends."

Most of us have an image of righteous people as superbeings who are born perfect and virtuous and go through life always doing the right thing. But what King Solomon taught us was that even the righteous have to struggle to become righteous. They, too, have their ups and downs, their failures and successes. They, too, can fall, but because they persevere, they can start anew and thus become righteous.

So you lost your job, so you didn't do well in school; your marriage is on the rocks, you failed with your children; you and your best friend have had a falling out, you behaved stupidly. Don't throw in the towel. Don't be too hard on yourself. But remember that even the righteous can fall, even they have to struggle to get there.

42 A famous poet once wrote that in a desert there is always sunshine, but for growth you need rain, and for creativity, you need a storm. So in times of stress, when you realize that you have made grave or silly mistakes, don't fall apart, don't indulge in self-recrimination or depression, but remember that if you learn from your mistake, you will emerge stronger and wiser for the experience. In short, it's OK to fall. To make mistakes is human, but to institutionalize those mistakes and to make them part of your personality and character is to deny the image of G-d in which you were created.

This concept of asking for forgiveness and thereby canceling out the past and starting all over again is one of the pillars of our faith through which we are able to liberate ourselves from the darkness of our yesterdays.

מתנה יש לנו ללמוד אם במעשה מגונה ואיסור גמור שוקליו במה טרחא ובזיון דהי לו לבעל העבירה במעשה העבירה ונגרע עיני מערכו ופוחותיו לו מענשו, קל וחומר במדה טובה כשאדם מתאמץ וטורח בעשיית מצוה אחת ממצוות ד', ולא התבייש בפני המלעיגים עליו וכדומה, עאכ"ו שכל מה שהצטער יותר בעשייתה וכדומה, עלתה מצוה זו בערכה ויקרה היא יותר להוסיף לו שכר הרבה, וכמאמרם ז"ל (באבות דר"ב) פעם אחד בצער ממאה פעמים שלא בצער.

ועל דרך העבודה י"ל דמרומו בזה, ע"פ מד"א ארבעה אבות נזיקין השור והבור המבעה וההבער, ארבעה אלו מכוונים כנגד ד' חלקי היצוה"ר הנמצאים באדם. השור מרמו על גיאות, וכמאחז"ל (שמו"ד כג) גאה שוכהמות שור. הבור ענינו הנפילה ביאוש רח"ל כאשר נדמה לו שהוא אבוד לגמרי, שזה מביאו כבר לכל העברות. המבעה זה השן היינו תאות אכילה, וההבער מרמו לתאוות שהיצוה"ר בוער בו כאש. ואלו הם ארבעה אבות נזיקין השורש לכל הרע. והאי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי *דנזקין, לעקור את ד' שרשי הרע הללו הנמצאים באדם.

40 מור ג'רמיהו - ע"פ

יש להוסיף בזה עוד נקודה, כי נשפת אמת ליקומים מציא על הפסוק בעל הבור ישלם, דאיחא צוה"ק ששאלם עושה מצוה כפי הוא כורה צוה, ועפ"י מפרש גם את הפסוק כאן, בעל הבור ישלם ישלם — ונמכ ישלם — כסף ישיב לבעלו — ע"י תשובה כראוי — כסף מלשון חכמה — נכסף נכספתי, שנתשובה כראוי בדחילו ורחימו הוא מכסה הבור שטש ע"י עבירותיו, ומסיים השפ"א שאמרו חז"ל ישיב לרצות שוב כסף ככסף, שיטש מלוא גדולות שאף אם אינו עושה בדחילו ורחימו כראוי ג"כ מתקן בזה מה שפוינו, חכ שוב כסף ככסף שאלו המלואה הם שיש כמו כסף, כמו הדחילו ורחימו, יש להוסיף כי פרשה בור הוא, אם אדם כזה שיש לו שייכות לעמון של בור מלך עמון, היינו שהוא טש בור ע"י עבירותיו, אז הקצ"כ מסבב הכינות שיכרה בור וטשלו הכתוב כאלו הוא ברשותו לחייב על הזקן, כיון שניסוד האדם שייך לעמון של בור.

43

אלהם לזכור - 28 תמוז

הזה צרף אותם והכניסם תחת כנפי השכינה; שהלבנה המצרית עטאה אותם ל"ספירים" וטהרה את נשמותיהם, כעצם השמים לטהר, וכמלאכי עליון הקדימו נעשה לנשמע, והראה להם, שאחרי שהושגה התכלית של גלות מצרים, נמצאה תחת רגלי השכינה לא לבנה של טיט מעורבת בדם ועצמות של תינוקות ישראל, שנרמסו בתוך הטיט, אלא "לבנת הספיר" מפני שישאל נעשו כעצם השמים לטהר."

כמעשה לבנת הספיר, היא הייתה לפניו בשעת השעבוד בלבנים, כדי לזכור צרתם של ישראל (ירושלמי טובה ש"ד הי"ג), ותימה למה הראה זאת עתה ולא בשעת השעבוד, למשל למשה בסנה להודיע לבי"י, כי עמו אלהיו בצרה? ולמה הראה זאת לבי"י אחרי הגאולה? וי"ל שהכחזה היה בא לבאר לבי"י, לכה עשה ה' ככה לעם ישראל למסור אותם בידי מצרים להשתעבד בהם בחמר ובלבנים? והראה ה' במחזהו, השעבוד